

Het geluk van gewone dagen



ANN HOWARD CREEL

# HET GELUK VAN GEWONE DAGEN

Vertaald door Marianne Locht-Kühler

Uitgeverij Mozaïek, Utrecht

ISBN 978 90 239 5077 6 (boek)  
ISBN 978 90 239 5078 3 (e-book)  
NUR 342

Omslagontwerp en Artwork Mark Hesseling, Wageningen  
Vertaling Marianne Locht-Kühler  
Lay-out en dtp Gewoon Geertje

Oorspronkelijk verschenen bij Penguin Books, New York, USA, onder de  
titel *The Magic of Ordinary Days*. Deze uitgave is tot stand gekomen via  
Lennart Sane Agency AB.

Oorspronkelijke uitgave © 2001 Ann Howard Creel  
Nederlandse uitgave © 2017 Uitgeverij Mozaïek, Utrecht

Alle rechten voorbehouden

[www.uitgeverijmozaiek.nl](http://www.uitgeverijmozaiek.nl)

*Voor mijn ouders, die de oorlog hebben doorgemaakt*



# PROLOOG

Ik denk niet vaak terug aan dat jaar, het laatste jaar van de oorlog – aan de dagen, de beslissingen – behalve als ik op een stille winterochtend aan het wandelen ben, als het land om me heen verstild is door de vers gevallen sneeuw en zelfs de ijskristallen roerloos in de lucht lijken te hangen. Op die momenten van bevroren schoonheid, als de meeste levende wezens in hun warme bed blijven of diep in hun hol onder de grond, trek ik mijn stevige wandelschoenen aan en ga naar buiten om als eerste sporen te maken in de knisperende sneeuw. Dan wil ik de vroege morgen laten weten dat ik nog leef en van elke minuut van zijn zachte, lavendelkleurige licht geniet.

Dan denk ik er weer aan.

Dit verhaal begint op de trouwdag van mijn zus, bijna op de dag af 24 jaar nadat ik huilend op de wereld kwam. Het was april 1944. De geallieerden stonden op het punt Frankrijk binnen te vallen en een einde te maken aan de ergste oorlog in de geschiedenis, terwijl wij aan het thuisfront doorgingen met

wat volgens ons een vrij normaal leven was. Op een zaterdag, een zachte lentedag aan de voet van de Rocky Mountains, ging mijn zusje Beatrice trouwen met haar vriendje van de middelbare school, die pas als officier in het leger was aangesteld. Daardoor werd ik de laatste ongetrouwde dochter van de familie Dunne. De oudste van drie zussen en nog steeds ongetrouwd – dat was zo vreemd dat het niet onopgemerkt bleef, vooral niet door mijn tantes. Terwijl we in een rij stonden te wachten om de gasten te verwelkomen, maakte tante Eloïse een opmerking over de kwaliteit van de vangst die mijn zussen hadden gedaan. Tijdens de oorlog stonden officieren in heel hoog aanzien, en Abigail, die wat leeftijd betreft het dichtst bij mij stond, had op dat gebied het beste gescoord; haar man had een hoge rang en was bovendien arts.

‘Als jij maar niet altijd met je zussen vergeleken werd,’ zei tante Eloïse.

Tante Pearl zei: ‘Op zichzelf zou je best aantrekkelijk gevonden kunnen worden.’

Mijn tantes waren niet wreed, moet je weten. Ze praatten graag en bij elke mogelijke gelegenheid deelden ze hun gedachten als keurig verpakte geschenken uit, in het vertrouwen dat niemand ze zou weigeren. En hoewel ik soms moeite moest doen om niets terug te zeggen, hadden mijn ouders me ingeprent dat ik oudere mensen moest respecteren.

Ik was niet op zoek naar een huwelijkspartner. Aan het einde van de zomer, als ik nog twee vakken zou afronden en mijn proefschrift werd goedgekeurd, zou ik mijn Master Geschiedenis halen aan de universiteit van Denver. Sinds de eerste geschiedenisles op de basisschool had het onderwerp me mateloos geboeid. Terwijl mijn leraar vertelde over de zeereizen van Christopher Columbus, stelde ik me voor dat ik een verstekeling was op een van zijn schepen. Ik zag de zeilen veelbelovend opbollen boven mijn hoofd en voelde de



zoute tinteling van de wind op mijn wangen. Als ik erbij geweest was, zou ik zelf in de mast van het schip zijn geklommen om uit te kijken naar nieuw land. Een studie geschiedenis aan de universiteit had altijd meer aangevoeld als mijn lot dan als een keuze.

Ik zou in de herfst meegaan met een academische expeditie, maar helaas moest ik door de oorlog dat voornemen noodgedwongen uitstellen. Omdat de wereld op een dwaalspoor was, lag mijn levenspad vol met puin van de oorlog. De reis met archeologen, antropologen en andere geschiedkundigen naar de opgravingen in Egypte, het land van de verzegelde graftombes, en de eeuwenoude stad Horizonvan-Aton, zou moeten wachten.

Tijdens Bea's huwelijksreceptie betoogden mijn tantes dat vrijgezelle meisjes nu meer dan ooit goede kansen hadden om een man aan de haak te slaan. Van de militaire politie die in Golden opgeleid werd tot piloten op de luchtmachtbases van Lowry en Buckley Field tot medisch personeel op Fitzsimons, een keur aan beschikbare soldaten overspoelde de straten en bars van Denver. Maar het mocht niet zomaar een soldaat zijn. In onze kringen moest de vangst minstens die van Bea evenaren, die een officier had gevonden, of misschien zelfs een arts zoals die van Abby, of een piloot, het hoogste wat je in uniform te pakken kon krijgen.

Maar het was nooit mijn levensdoel geweest mannen te ontmoeten of romantiek te vinden, hoewel ik ook niet immuun was voor dat soort dingen. Ik had altijd gedacht dat de liefde op een dag op spectaculaire wijze in mijn leven zou komen. Het zou waarschijnlijk gebeuren in een ander land, of aan boord van een schip, tijdens een van de reizen die ik in de toekomst zou maken om een geschiedkundig geheim te ontrefelen. Aan de ene kant wist ik dat dit de gedachtespinsels van een onervaren meisje waren, en ja, ik was onervaren in

de liefde. Maar daar maakte ik me niet druk om. Geen dag maakte ik me daar druk om.

Stiekem hoopte ik dat mijn tantes ongelijk zouden krijgen. Ik wilde niet zwichten voor dit soort beperkte standpunten. Maar mijn lieve moeder – ik zag dat de opmerkingen van mijn tantes haar pijn deden. Toch, kortgeleden had ik haar zover gekregen dat ze het niet meer voor me opnam. Al jong had ik geleerd wat mijn plaats was in de familiehiërarchie en ik voelde me er best op mijn gemak. Mijn zussen en ik waren geen muisstille, roerloze muurbloempjes of blaadjes op het behang. Tijdens familie-uitjes in onze jeugd konden we gezellig met anderen praten. Abby, Bea en ik stonden vaak voor in mijn vaders kerk, in de lobby van een theater, bij de countryclub of in een museum, en we hadden vaak geoefend hoe we ons als domineesgezin moesten presenteren. En na jaren in de openbaarheid te hebben doorgebracht en goedmoedig te zijn geanalyseerd door familie en vrienden, wist ik precies wat ik was.

Ik was het oefenkleed.

Bij de Navajo leren wevers het traditionele ambacht door eerst een eenvoudig vloerkleed te weven. Dat geeft hun de kans hun vaardigheid te verbeteren. Het kleed heeft nog losse inslagdraden, ongelijke hoeken en andere gebreken. Maar na deze onmisbare oefening kan de wever meesterwerken produceren. Zo was het ook in ons gezin. Ik beschouwde mezelf als de eerste, vrij gemiddelde poging om een dochter te produceren. Nadat ik geboren was, brachten mijn ouders twee zeldzame schoonheden ter wereld. De kleur van mijn haar was bruin, heel gewoontjes, mijn voorhoofd was wat te breed, en ik had een moedervlek zo groot als een kleine tuinboon net boven mijn bovenlip. Mijn zussen waren meesterwerken, geweven van warme wol, natuurlijke blondines met een gladde huid en een oprechte glimlach, niet geschilderd

op hard canvas. Bovendien waren ze vriendelijk en toegankelijk, zodat bewonderaars zich niet inhielden. Met deze uitzonderlijke zegeningen waren Abigaïl en Beatrice geen concurrenten van mij, en ze gingen er ook niet prat op.

Ondanks de onvermijdelijke vergelijkingen die werden gemaakt, benoemde Moeder altijd de goede eigenschappen die ik wel had. Ze zei dat mijn vingers lang en slank waren, dat ik altijd netjes rechtop zat en dat mijn tanden recht en wit waren als een rij dominostenen.

‘En je bent buitengewoon kien, jij,’ zei ze dan, terwijl ze me omhelsde. ‘Jij gaat later vast veel op reis.’

Terwijl we opgroeiden, speelden mijn zussen met poppenhuizen en droomden van een toekomst met een succesvolle echtgenoot, maar ik raakte gefascineerd door het verleden. De verhalen en worstelingen van weleer kropen van de knisperende bladzijden van oude boeken onder mijn huid. Ik was de Shoshonegids Sacajewa die Lewis en Clark op hun expeditie begeleidde, of ik was een pioniersvrouw die haar clan westwaarts vooring in een van de eerste huifkarkaravanen. Toen ik een jonge vrouw werd, ontstond het verlangen om te begrijpen en te ervaren. Mijn hele lichaam nam deel aan de zoektocht, het verlangen naar een nieuwe vondst sijpelde uit mijn poriën naar buiten. Moeder was degene die het begreep. Zij hielp me het inschrijfformulier voor de universiteit in te vullen en referenties te verzamelen. We zetten samen op de kaart de plaatsen uit waar ik ooit naartoe wilde.

Maar hoewel veel geleerde vrouwen het zouden willen ontkennen, gaf zelfs Moeder toe dat in onze maatschappij schoonheid in een vrouw meer gewaardeerd werd dan kennis en wijsheid. Voor het eerst zorgden de prestaties van vrouwen ervoor dat we op hetzelfde niveau konden meedoen als onze mannelijke tegenhangers, maar toch wilden de meeste mannen het liefst een bevallig vrouwtje aan hun arm.

En hoewel een vrouw niet langer een man nodig had, hoopte Moeder toch dat ik er ooit een zou willen, een man die me kon waarderen met verstand en al. Moeders eerlijkheid was iets waarvan ik niets anders had verwacht dan dat die zou blijven. Ik rekende erop.

Als ik terugdacht aan Bea's trouwdag, herinnerde ik me altijd weer de bloemen. Voordat Bea op huwelijksreis ging, gaf ze me een witte roos die ze speciaal uit haar boeket had uitgezocht. Ik had die gewaxt en in de maanden erna boven op mijn dressoir bewaard. En op de dag zelf hadden de kerk en de countryclub vol gestaan met lelies, gardenia's en rozen, en buiten op straat en in het park bloeiden de wilde appelbomen, elke tak beladen met bloesems in roze, wit en fuchsia, de laatste zo fel van kleur dat het bijna paars leek. In die lente regende het wekenlang appelbloesems uit de bomen, waardoor de trottoirs en de straten zo dik bezaaid waren met opgekrulde bloemblaadjes dat het beton niet meer te zien was.

Mijn moeder hield altijd van appelbloesem en ik zei tegen mezelf dat de overvloed aan bloesem die lente speciaal een geschenk voor haar was. Tijdens de huwelijkssluiting en de receptie hield ze zich goed. Ze had voor iedereen een glimlach en keuvelde vriendelijk als iemand een compliment maakte over de bruiloft. Ik had weleens gehoord dat iedereen iets belangrijks gedaan moet hebben voordat hij of zij sterft, en misschien was dat voor Moeder wel getuige zijn van het huwelijk van haar jongste dochter. Tijdens de lange receptie glimlachte ze en praatte met vrienden en leden van Vaders gemeente, alsof het ongeleefd geweest zou zijn om te laten merken dat ze ziek was. Vader had die dag de leiding en hij tolereerde weinig minder dan perfectie.

Daarna was Moeder binnen een paar weken weg, zoals langzaam stromend water dat geleidelijk in de grond zakt. Mijn zussen waren druk met hun huwelijk en mijn vader met zijn

kerkelijke verplichtingen, dus ik stopte met school om bij haar te kunnen zijn. Ik was degene die haar heengaan verzachtte.

Misschien kwam het door Moeders vroegtijdige dood, of doordat ze door de kanker zo had moeten lijden, of misschien was er nog iets anders tussen ons waardoor alles veranderde. Maar na haar dood verloor zelfs mijn vader zijn zo kenmerkende strenge gezag. In de eerste weken verwaarloosde hij ons huis in de Park Hillbuurt in Denver, dat Moeder altijd met zo veel trots had onderhouden. Vingerafdrukken op de meubels bleven zelden lang zitten en als er een stukje van een bord af was, gaf ze het weg. Vader liet de post opstapelen op de tafel in de hal en sloot kamers af, die daarna langzamerhand verstoften. Hij begroef zich in nog meer kerkenwerk. En hoewel we twee radio's hadden, een in de keuken en nog een op zijn werkkamer, stond Vader geen muziek in huis toe. Het was immers mogelijk dat de stem van een zangeres op die van haar leek. En we mochten ook nooit meer bloemen hebben, hoewel de lange stelen van de gladiolen priemend omhoogstaken toen ze stierf, hun bloemkelken open in een stille schreeuw.

Ik heb me tot op de dag van vandaag vaak afgevraagd waarom sommige mensen in tijden van verdriet zichzelf kwijt lijken te raken en beslissingen nemen die helemaal niet passen bij hun karakter en gedrag. Misschien komt het door een natuurlijke afkeer van stilzitten, of misschien dwingt ons instinct ons, net als bij de dieren, om door te gaan, hoewel we ons, door verdriet overmand, niet tegen de taken opgewassen voelen. Maar niemand had kunnen raden dat de oudste, sterkste en meest zelfstandige dochter het meest door haar dood zou veranderen.

In de maanden die volgden zette ik de merkwaardige gebeurtenissen in gang die er later toe zouden leiden dat ik mijn plannen voor de toekomst, die ik met mijn moeder had

uitgestippeld, opgaf. In één vluchtig moment rukte ik de bloemblaadjes van mijn toekomst los en liet ze meevoeren door de wind.

# 1

Op 30 augustus 1944, nog maar vier maanden na Bea's bruiloft, brachten mijn zussen me naar het Union Station voor een reis waar alleen mijn tantes blij mee waren. Ik dacht die dag vaak aan tante Eloïse en tante Pearl. Jammer dat ze dit afscheid op mijn weg naar mijn huwelijk hadden gemist. Als ze niets hadden geweten over de omstandigheden, zouden ze zich enorm hebben verheugd.

In de oorlog diende Denver's Union Station als doorgang voor zo'n vier miljoen Amerikaanse soldaten. Te midden van de grote hoeveelheid mannen en vrouwen in uniform, die de treinen in- en uitstapten en hun verbinding probeerden te halen, liepen Abby, Bea en ik naar het loket en kochten een kaartje richting het zuiden. Dat was het begin van een reis die heel anders zou worden dan de academische missies waarvan ik eens had gedroomd. Op die dag zou ik de stad verruilen voor het platteland om het huwelijk te sluiten dat gearrangeerd en bespoedigd was door mijn vader.

Abby drukte me geschenken in de hand, gewikkeld in nieuwe linnen zakdoeken en dichtgebonden met een lint. Ze hield haar gezicht in de plooi. 'Jammer dat Vader niet kon komen.'